

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

Dopisi naj se frankujejo.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju

„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto II.

V Celovci 10. avgusta 1883.

Št. 15.

Ali imajo Koroški Slovenci take šole, kakoršne hočejo?

Kakor je gosp. dr. Luggin v deželnem zboru l. 1874. sporočeval, oglasili so se za nemško šolo: Vetrinj, Sveče, Podkrnos, — Vrate, Podkloster, — Velikovec in Pustriča.

Krajni šolski svet v Svečah je že 24. oktobra 1869 sklenil in deželnemu šolskemu совету poslal protest ali ugovor zoper, da bi v Sveški šoli nemški jezik imel biti podučljivi jezik. Ravno to se je, kakor ste brali v poslednjem „Miru“, tudi zgodilo na Vratah. — Da bi bila v Vetrinji in Podkrnosu nemška šola, menda sam deželni šolski svet take neumnosti ni dovolil. Kajti šolski „Koledar od l. 1883.“ pravi, da je šola v teh dveh farah slovensko-nemška. Ostanajo torej le tri občine: Podkloster, Velikovec in Pustriča, ki so hotle imeti nemške šole.

Kakor priča šolski „Koledar“, imajo pa slovenske fare nemške šole: Žrelec, Borovlje, Kriva Vrba, Šent-Martin pri Timenci, Porače, Škofica, Šent Tomaž na Gorici in Timenca. Od kod to pride in kdo je to prenapredil, da imajo imenovane slovenske fare, ki so se oglasile, kakor je sporočeval dr. Luggin l. 1874., za slovensko-nemško šolo, zdaj le nemški poduk, to nam ni znano. —

Za slovensko šolo se je oglasila le edina občina „pri Jezeru“.

Vse druge občine so se oglasile za slovensko-nemško šolo.

Naj nespametnejši so storile tiste slovenske občine in fare, ki so se oglasile za nemško šolo. Pomilovanja vredni so otroci in učenci, — trudijo in mučijo se, pa vse le za prazno slamo mlajiti. Zlati čas, v šolo hoditi, ljubi mladini hitro mine, in šolarji ne znajo ne nemško ne slovensko. In koliko trpijo gg. učenci, zraven pa ne doživijo nobenega veselja, nobene hvale in časti s svojimi učenci. Še Kinezarji in Hotentoti podučujejo svoje otroke v maternem jeziku! —

Naj pametnejši so se obnašali vrli Slovenci pri Jezeru nad Železno Kaplo: ti so prosili za slovensko šolo. Le slabe, še temne in nerazvite so glavice malih otrok, ki hodijo v ljudske šole, — veliko jih je in zraven še težavnih reči, ki se jih morajo te mlade glavice učiti. Zares prav dosti in hvalevredno dosti so storili gg. učenci in učenci, ako so se vseh teh reči naučili v enem in sicer v

matrnem jeziku. Ljudske šole namen ni ta, da bi se učenci učili tujih jezikov, za to so više šole, — ljudske šole namen je ta: Iz otročičev izrežati modre zemljenčane, zveste državljane, pobožne kristjane in po smrti srečne nebeščane. Zatorej zdrava pamet, prava pedagogika in vsakdanja skušnja uči, da je naj modrejši, da se v ljudski šoli otroci učijo le samo v enem in sicer v matrnem jeziku.

Pri nas na Koroškem pa stoji reč tako, da moramo od najboljšega malo odjenjati, in z dobrim zadovoljni biti. Za Slovence na Koroškem najboljše kažejo slovensko-nemške šole. In za take šole se je največja večina slovenskih far in občin tudi oglasila.

Ali so pa Koroški Slovenci take slovensko-nemške šole tudi dobili?

Kakor našteva šolski „Koledar“ za l. 1883., šteje Koroška 95 slovensko-nemških šol. Iz srca bi bili veseli, hvalo in slavo bi peli in z rokami bi ploskali šolskim oblastnikom, ako bi bile te šole v resnici slovensko-nemške! Pa Bogu bodi potoženo, da so te slovensko-nemške šole le toliko slovenske, da se gosp. učenik poslužuje slovenskega jezika le toliko, da ga otroci zastopijo, da se učijo učenci slovensko črkovati ali bukštabirati, s časoma tudi počasi in težavno brati, morebiti še tudi nekaj slovenskih črk načekati in pisati, in slednjič še šteti in malo rajtati! S tim pa je večidel ves slovenski nauk pri kraji.

To niso slovensko-nemške, temuč skorej čisto nemške šole. Prave slovensko-nemške šole so prav le tiste, v katerih se slovenski otroci naučijo v slovenskem jeziku vseh tistih nauk in reči, katerih se morajo po novejši postavi od 2. maja 1883 in po ministerskem ukazu od 20. avgusta 1870 naučiti nemški otroci v nemškem jeziku. Zraven pa je še treba učenca dobro učiti in vaditi v viših razredih tudi nemškega jezika. To bi bile po naših mislih v resnici slovensko-nemške šole, kakoršnih Slovenci na Koroškem potrebujejo.

Take šole so tudi rajni milostljivi knezoškof Anton Martin Slomšek v mislih imeli in priporočali, ko so v „Drobtinah“ l. 1853. na strani 113 pisali: Dobra šola glavo razjasni in srce za dobro ogreje, in to je šole prvi, sveti namen. Učiti otroke po krščansko modro živeti, za časno srečo in večno zveličanje skrbeti, za to je šola. Pošteno djanje ima v šoli prvo — posvetno znanje posledno mesto. Dobro je, znati pisati in brati, pa stokrat bolje, pošteno ravnati. Brez modre glave in pravičnega srca je tudi nemška beseda prazen mak.

Slovenci! ne bodite abotne šalobarde, le na nemščino gnati, požlahtnenje srca pa zanemariti. Ovo bi bilo narobe delo. Šole so nam potrebne; to lahko vsak spozna, ali kdor le po nemški besedi šolo ceni, se močno goljfa. Gorjé vam, ako svoje otroke samo zato v šolo pošiljate naj bi se nemščine učili, za modro glavo in pošteno srce vam pa ni mar! Nezarobljeni, napuhneni otroci vas bodo po nemško kleli, vi stariši bote pa slovensko solze točili. — Potrebnejše je, Boga se bati in spoštovati starše, kakor nemškovati. Dobra je nemška beseda, dobra, in kdor se nje lotiti utegne, naj ne zamudi, pa edina pot k pravi sreči ni, kakor nekteri mislijo. Lepo Bogu služiti, očeta in mater lepo imeti, cesarju ali od Boga dani gosposki pokoren biti, svoje delo dobro znati, svoje dožnosti, križe in težave (Adamov jarm) voljno nositi, veselo živeti in srečno umreti; ovi zlati nauki so človeku potrebnejši, ko nemščina; ona bodi pridnim šolarjem navrhček. Tako nas sam Jezus uči, rekoč: „Iščite pred vsem kraljestva Božjega, vse drugo vam bo navrženo“.

Slovenci! poslušajte te zlate besede svojega najboljšega prijatelja in očeta Antona Martina, vtisnite si jih globoko v srce in glejte, skrbite in prosite, da dobite take slovensko-nemške šole! —

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Slovenci in srednje šole v Celovcu in Belaci.) Celovška gimnazija šteje v vseh osmih razredih 328 učencev; med njimi jih je 273 Nemcev, 49 Slovencev, 5 Italijanov in 1 Magjar. — Belaška gimnazija šteje 161 učencev; med njimi jih je 140 Nemcev, 19 Slovencev, 1 Poljak in 1 Čeh. — Celovška realka šteje 122 učencev; med njimi jih je 108 Nemcev, 8 Slovencev, 3 so Italijani in 3 Magjari. Na vseh treh šolah je torej 611 učencev; med temi jih je 511 Nemcev in 76 Slovencev. Te številke oznanjujejo žalostno resnico: Dobra tretjina vseh prebivalcev na Koroškem je Slovencev in torej bi imelo med 611 učenci biti 204 Slovencev, pa jih je le 76, manjka jih torej 128, kam so prišli? Ali imajo Slovenci daleč v te šole? Naka! Okoli Celovca in Belaka živijo Slovenci. Ali so morebiti Slovenci tako obožali, da svojih sinov ne morejo v više šole pošiljati? Naka! Res časi so trdi, pa vendar bi tudi Slovenci še zamogli, svoje sinove vzdrževati. Ali so morebiti Slovenci tako nemarni in zabiti, da nič ne marajo ali niso zmožni za višo omiko? Tudi naka! Od nekdanj se Slovenci radi učijo in so nekdanj stali in še tedaj stojijo na prvih mestih. Odkod torej ta žalostna resnica, da zdajne čase tako malo Slovencev obiskuje srednje šole? Ta žalostna resnica je vredna, da se ogleduje in osoja na vse strani. —

Iz Guštanjske okolice. (Nemški „Schulverein“; — sodnijski sluga.) Nek dopisnik je v „Freie Stimmen“ slovenske kmete v Guštanju, Kotljah in Tolskem Vrhu zmirjal „Kreuzmacher“ ali „križičarje“. Ti kmetje ne znajo pisati in so prošnja, da bi se v Doljnem Dravbregu postavila okrajna sodnija, potrdili s tim, da so je le podkrižali, ne pa s svojo lastno roko podpisali. Mislimo, da je poštene slovenske kmete s tim osra-

motil eden tistih gospodov, ki so v Guštanji napravili „nemški schulverein“. Mi smo katoličani, Avstrijanci in Slovenci in nočemo nič vedeti o takem društvu, ki dela zoper katoliško vero, zoper Avstrijo in zoper nas Slovence. Naj pristopijo naši Nemci in nemčurji, — mi ostanemo zvesti cerkvi, Avstriji in našemu rodu. Mi slovenski kmetje smo prav hudi in nevoljni, da nam hočejo menda narediti čisto nemško šolo. Kaj pa še — da se bojo naši otroci še manj naučili, — nemško bojo pozabili, slovensko ne bojo znali, potem pa bojo „Kreuzmacherji“. Mi hočemo slovensko-nemško šolo, bomo se zavoljo tega tudi pri viših šolskih oblastnikih pritožili; če pa kak razpor in nemir navstane, potem mi nismo, ki mir kalimo in polom napravljamo. Kaj bi le Nemci počeli, če bi kdo tam gorej v Kotarčah hotel slovenski „Schulverein“ napraviti, ki bi Nemcem hotel usiliti slovensko šolo: Vsakemu svoje! — Okrajna sodnija v Šent Pavlju šteje tudi več tisoč Slovencev. Ne vem, ali kateri gospodov uradnikov zna slovenski? Bral sem v „Klagenfurtarici“ une dni, da je služba sodnijskega sluga v Št. Pavlju prazna; naj se oglasi kdor jo hoče imeti. Čudil sem se, da v razpisu ni očitno pristavljeno, da mora tisti, ki hoče to službo dobiti, tudi slovenski znati. Sodnijski sluga ima s prostim ljudstvom veliko opraviti in neobhodno potrebno je v Št. Pavlju, da zna nemško in slovensko. —

Iz Sveč. (Nesreča; obnemogli delavci.) Ravno pod vasjo „Sveče“ že več let Drava hudo dere in jemlje; tam delajo širm ali obrambo; žalibog malo prepozno! Tukaj se je zgodila tale nesreča: Delavci, ki pri obrambi kozo bijejo, so na travniku sedé počivali, kar velika bruna priplava po Dravi. Nek rezervist, ki dobro plavati zna, skoči, kakor je bil oblečen, po konci in hajdi! v Dravo, da bi bruno vjel in h kraji privlekel. Res doseže bruno, sede na-njo, pa — bruna se prekuene in spravi moža v vodo pod se, tako da ga ni bilo več videti. Zibnil je in Drava ga je Bog ve kam odnesla; ni od njega ne duha ne sluha. Nesrečnež je bil priden, pošten in spoštovan delavec. Bog mu daj dobro, — človek pač ne ve, kje ga smrt čaka, tudi naj urnejši plavec se vtopi. —

Kakor je znano, odtrgali so Francozi en kos Koroške dežele in ga pridružili k Iliriji. V Rožnej dolini je bila pri malej „Suhi“ meja; Sveče so še bile naše, Podgorjani pa so bile ilirske, francoske. Četrtrinko ure proti „Suhi“ stoji ob cesti velika, lepa hiša po domače „Muta“. To hišo je kupila posestnica Bistriških fužin, grofinja Nothburga Egger in bode se tam napravilo stanovanje za obnemogle stare fužinske delavce. Res vse hvale vredna naprava! Obnemoglim delavcem, akoravno dobijo nekaj penzije na stare dni vendar le trda godi. Malo kateri si kaj prihrani na stare dni in pri težkem delu zgodaj opešajo; v tej hiši bojo imeli vsaj čedno in zdravo stanovanje.

Iz Podljubelja. (Pranganje; sadite ozmice!) V Podljubelju imamo sicer cerkev, pa brez duhovnika; zatorej moramo božjo službo loviti v Borovljah ali v Kapli. Nedeljo po Šent-Aninem je vselej v Kapli „pranganje“ in tje smo se tudi iz Podljubelja podali. Zjutrej je stala po celem dolini debela megla kakor v jeseni, — potle se je pa vzdignila in nebó se je zjasnilo. V cerkvi se je opravljalo neizrečeno

lepo, prišli so iz Celovca č. g. Einšpieler, Lambert, knezoškofji kancler, ljudi je bilo, da se je vse trlo, procesija je bila dolga in vredjena, in to je bilo nekaj novega, da so „harmonij“ ali majhne orgle pri obhodu seboj nosili, in pri štirih postajah orglali, peli in odgovarjali. V dveh urah je bilo cerkveno opravilo pri kraju. Slišal sem praviti, da so bili v več krajih godeci, ki so gotovo veliko denarja odnesli. „Dobre volje — mošnje kolje“ pa ne samo to, temveč tudi večkrat vest rani in dušo pogubi. Zatorej veselite se, pa pošteno in v pravi meri! Tudi jes sem malo v krčmo pogledal, pa videl, da se naj več žganja popije. Domov gredé sem to hudo razvado premišljeval, kar pridem proti Podgori, kjer ob cesti stoji lepa, dolga rajda košatih dreves, samih ozmic. Te grajske „ozmice“ dajejo veliko prav okusnega mošta, in veste, kaj mi zdaj v glavo pade: Največ se popije žganja, ki je pijača škodljiva na vse strani. Nekaj pa morajo tudi prosti ljudje imeti za pijačo. Ali bi ne bilo pametno in hvale vredno, da bi naša kmetijska družba v Celovci v svojej drevesnici nasadila vse polno hruškinih in jabelskih drevesc in jih prav zastonj razpošiljala po deželi. S časoma bi ljudje dobili sadja in s sadjem tudi dosti dobrega in zdravega mošta. Potem pa naj visoka vlada davek za žganje prav povikša in tako pomaga, škodljivo žganjepitje odpraviti. Bog daj svojo pomoč, — potreba in sila je že velika! —

Iz Velikovske okolice. (Vsaj nekaj; — mala pravda.) Pri okrajnej glavariji v Velikovecu imamo komisarija, kterege vse spoštujete in ljubi. Č. g. Eder Filip služi že dolga leta tukaj za komisarija, opravlja svoja mnogovrstna opravila zveto in natančno, pa rad in prijazno postreza Nemcem in Slovencem. V politiko se ne meša, in pri volitvah stoji nad strankami. Toraj nas vse veseli novica, da je visoko ministerstvo spoznalo zasluge in dela tega čestitega gospoda in ga povišalo na čest vladnega tajnika. — V Velikoveci so si izvolili v mestni odbor nekatere nove odbornike in tudi novega župana. Sliši se, da je v mestnem odboru navstal nek razpor in da so novi odborniki in poprejšnji župan si navskriž. Občinski račun se menda prav ne strinja, 200—300 gold. je neki več izdanih, kakor je bilo dovoljenih. Navstala bo celo menda tožba in pravda, če gospodje zamotano štreno z lepo ne zravnaajo.

Iz Pliberka. (Nemškutarija.) Prave, rojene Nemce znamo spoštovati; oni tudi nikoli niso tako nadležni, kakor nemškutarji, to je tisti, ki so od slovenskih staršev rojeni, pa se tega sramujejo in ne samo sami za se zmirom nemščino gonijo, ampak jo še nam drugim na vso moč silijo in urivajo. Bog, kateri je celi svet ustvaril, je že vedel, zakaj ni ustvaril samih Nemcev, ampak tudi Slovence, Lahe, Francoze, Ogre itd. Da so Slovenci na svetu, je Božja volja, tedaj ravnajo tisti proti Božji volji in proti natori, ki hočejo po sili iz nas Slovencev narediti Nemce. Ti ljudje tako vpijejo, kakor bi bila naša sreča že vtrjena in gotova, ako se le nemško naučimo. Mi pa nismo tako neumni, da bi kaj takega verjeli; saj vemo, da je tudi na Nemškem dosti revežev in beračev, saj še v naše kraje prihajajo vbogaime prosit! Zakaj pa teh ne obvarje nemški jezik revščine? Nemškutarji pa tako reč ženejo, kakor bi človek še v nebesa ne

mogel priti, če nemško ne zna. V resnici pa se tresejo le za svoje službe. Ker nič slovensko pisati ne znajo, zato si mislijo: „Če slovenščina na vrh pride, in bo treba po slovensko pisati, bomo pa mi svoje službe zgubili in še našim otrokom se bo slabo godilo, ker smo jih le po nemško izučili, slovenščino pa zavrgli, tako da slovenskega skor nič ne znajo.“

Nedavno sem bil v Vovbrah, kjer govorijo čudno zmešan slovenski jezik. Poslušal sem pogovor dveh mož, ne vem, ali sta prava Nemca, ali le nemškutarja. Rezala sta jo po nemško, in zabavljala čez časnik „Mir“, da je neumen, kakor „Kikeriki“, da je slabo za č. g. Einšpielerja, ker so si ta časnik domislili, in več takih bedarij. Jes sem si pa na tistem mislil: „Za nas Slovence je „Mir“ prav dober, Nemcem in nemškutarjem ga pa ne silimo. Gosp. Einšpieler so sprevideli, da je za nas uboge koroške Slovence en tak časnik potreben, in s tem so pravo zadeli; vsi smo jim hvaležni za to.“

Iz Železne Kaple. (Šolski jezik.) Tudi pri nas se razgovarjamo o šolah, in v katerem jeziku naj bi se v malih ali ljudskih šolah podučevalo. Skoraj vsi tržani smo te misli, da sta pri nas oba jezika potrebna, in da ni prav, ako so šole čisto nemške ali pa vsaj do malega nemške. Tudi naši župani so te misli. Tržki župan g. Zeman je meni v pogovoru potrdil, da naj bi se pri nas učilo v šolah po nemško in po slovensko, ne pa samo po nemško.

Šola mora biti najprej dva ali tri leta slovenska, da znajo otroci v svojem jeziku brati, pisati in krščanski nauk; potem še le naj se začne z nemščino. Če je pa že tržkim otrokom v Kapli slovenščina potrebna, toliko več se morajo kmečki otroci podučevati v slovenskem jeziku, ker drugega ne razumejo. Govoril sem tudi z Belanskim županom, to je županom Kapelske okolice, gosp. Piskernikom. On potrjuje vse to, kar „Mir“ o šolah piše, da se morajo otroci tudi v slovenskem jeziku podučevati, da vsaj zastopijo, kaj berejo, in kaj jim učenik pravi. Vsi pametni ljudje so te misli, zato smo radovedni, ali se bo kdaj na bolje obrnilo, ali nikoli.

Iz Št. Ilja. (Naša cerkev. Nova pot. Včasih je vendar dobro, če človek ne zna nič nemško. Tatvine.) Sprejmi, dragi „Mir“, tudi nekatere črtice iz našega kraja, saj tudi pri nas bije mnogo src za slovensko stvar. — Naša farna cerkev sv. Ilja se zdaj na novo slika (mala) in pokriva. Obzidje pokopališča se tudi popravlja. Hvala gospodu fajmostru, da tako lepo skrbijo za hišo Božjo! — V Deščicah pri Dravi je lansko leto povodenj vso pot tik Drave potrgala; celo zimo so morali čez njive in travnike voziti. Ko so pa na vigréd videli, da se bo škoda godila, vzeli so lopate, krampe in sekire, ter začeli delati novo pot. Pa vsem ljudem se nikoli ne more prav narediti. Tako so se tudi tukaj našli štirje posestniki, katerim to ni bilo po volji in so hoteli pot na drugem kraju imeti. Eden od teh štirih je šel celo k okrajni sodnji v Rožak tožiti, naj ona prepové to novo pot. Tako so bili vsi pred sodnijo poklicani. Govorili so vsi po nemško, le eden, ki je bil v vasi „zaupni mož“ ali „vertrauensmann“, ni znal nič nemško. Gosp. sodnik se je začudil,

kako more biti tak za „vertrauensmanna“, ki nič nemško ne zna. Ta kmet gre k županu in pové, kaj je g. sodnik rekel. Čez štirinajst dni je bil že izvržen, da ni več „vertrauensmann“, in zdaj je ves vesel, da se je te sitne službe znebil in pravi: „Včasih je vendar dobro, če človek nič nemško ne zna“.

Pot pa je bila potrjena, delavci so delali naprej in v širnejših dneh so novo pot dovršili. Zdaj še tisti trmoglavci, ki so bili proti novi poti, radi vozijo po njej. — V kratkem se bo naredil tudi širm ali obramba pri Dravi, da se vas zavaruje, ker je v veliki nevarnosti. — Pretekli mesec je bilo v naši fari na več krajih pokradeno, pri Matijcu v Pulpačeh, pri Podoharji na Trebinji in pri Juriču v Grabnih. Naj bi tega tička le kmalo vjeli, če ne, bo še po drugodi pokradel!

Iz Diekš. (Potreba „Mira“.) Dobro vemo, da je „Mir“ našim nemškutarjem in zagrizenim Nemcem močno na poti; sami jih slišimo čez njega zabavljati. Mi pa le toliko bolj spoznavamo, kako je nam koroškimi Slovencem tak časnik potreben. Mi potrebujemo tak list, da potožimo v njem svoje težave in da povemo, kje nas čevelj tišči. Treba je vse javne zadeve in vprašanja prerešetati, prevdarjati in razsojati; najboljše pa se to zgodi po dobrih, poštenih časnikih. Mi koroški Slovenci smo zaostali v vseh rečeh, ker nam silijo le nemške bukve, katerih ne zastopimo, slovenskih pa nam ne pokažejo. Potrebni smo zelo podučnih knjig in časnikov v slovenskem jeziku, ko bi le zadosti denarja imeli, da bi si jih mogli kupiti! Za sedaj pa smo veseli, da imamo „Mir“ in pa družbo sv. Mohora. Če bomo lepo složni in edini, kakor drugi narodi, bomo že še kaj več dosegli. —

Nekaj se je govorilo, da bi imeli tukajšnji komisar g. Eder iz Velikovca priti k deželni vladi v Celovec. Ta vest se pa ni potrdila. Mi bi bili žalovali za njimi; kajti gosp. Eder znajo slovensko in nemško in takih uradnikov potrebujemo v Velikovškem okraji, ki je ves slovensk. Tudi sicer so g. Eder pravičen in priljubljen mož. Zeleti bi bilo, naj bi vsi uradniki pri nas tako dobro slovensko znali!

Iz Bekštajna nam piše prejšnji Črnski občinski tajnik, da ni resnica, kar se je pisalo v 13. številu „Mira“ od 10. julija v dopisu „iz Črne“. On pravi: „1) da ni res, da bi bil on koga zavolj streljanja zatožil, in se sklicuje na c. kr. okrajno glavarstvo v Velikovcu in na c. kr. okrajno sodnijo v Pliberce, naj te poveste, kdo je bil tisti tožnik; 2) da so njegovi starši znali nemško in slovensko in ga poslali v nemško šolo in da zna oba jezika; 3) da se občinski odbor Črnski nikoli ni zbral zavolj streljanja z možnarji, in da tudi njemu ni službe odpovedal, ampak da jo je on (obč. tajnik) odpovedal sam, in se sklicuje na sami odbor, ki mora to potrditi; 4) da ni res, da bi bil on na veliki petek meso jedel, in da ima tudi zdaj toliko, da mu ni treba „polente“ jesti, kakor je dopisnik rekel.“ —

Če je to res tako, kakor gosp. tajnik pravi, potem močno obžalujemo, da smo tisti dopis iz Črne natisnili. Včasih so bili ljudje še mož beseda in se jim je smelo še kaj verjeti. Če pojde pa tako naprej, bomo morali vsacega trikrat pogledati prej

da kaj iz njegovega peresa v „Mir“ vzamemo. Še enkrat pa prosimo vse dopisnike, naj nam poročajo le samo resnico, da ne spravijo nas v zadrege, sami sebe pa v sramoto. Vredništvo.

Iz Črne. (Dve nevihti.) Dne 15. in 16. julija bila je pri nas huda burja. Mrzel veter je pihal, kakor po zimi. Potem je začel dež liti, kakor iz škafa. Po gorah pa je sneg zapadel doli do kmetij. Tako vreme doživimo mi hribovci po leti!

Pa še druga nevihta nas je obiskala, to je, prihruli so med nas mirne, slovenske hribovce agenti nemškega šulferajna, ter lovili ljudi na svoje limanice, kakor hudi duh duše. Našemu jeziku se tako dosti krivice godi v šolah, zdaj nas pa še silijo in nagovarjajo, naj bi sami kaj pripomogli in darovali, da se bodo naši otroci še huje ponemčevali. Slišal sem, da so jih v Črni čez 20 takih vjeli, ki so se zapisali v to društvo. Ti ljudje večidel ne vedó, kaj s tem stori, ker se jim le pové, da bo ta denar za šolarje itd. Ko bi ljudje poznali namene tega društva, vendar ne bi bili tako neumni, da bi pristopali in še plačevali tako reč, ki je škodljiva in pogubna za Slovence. Ko bi naši kmetje vedeli, kaj č. g. škof v Lincu, ki so vendar sami Nemec, pišejo o tem društvu in kako ljudi pred njim svarijo, potem bi tem agentom kaj drugega povedali. —

Iz Novega mesta. (Narodni dom.) Že več let se trudijo dolenjski rodoljubi z nabiranjem doneskov za „narodni dom“ v Novem mestu. Žalibog ti naporu dozdaj niso imeli povse povoljnega uspeha. Zdaj so nastopili drugo pot. Osnovati hočejo „delniško društvo“, to je, oni svetujejo, naj stopi vkup 300 mož, vsak naj dá 50 gold., da se vložijo skupaj 15.000 gold. in o tem se bo „dom“ dozidal. Ker se bodo stanovanja v „narodnem domu“ proti plači oddajala, misli se, da bo hiša toliko nesla, da bo vsak od svojih 50 gold. dobival po 3 do 4 gold. obresti na leto, tedaj 6 do 8 od sto. Društvo bo pod uradnim nadzorstvom, toraj se zgube ni bati. Kdor tedaj pristopi temu društvu, bo storil po eni strani domoljubno delo, po drugi bo pa še svoj denar prav dobro in varno naložil. Ker se bo plačevalo na obroke po 5 gold. na mesec, pristopi lahko vsak. Naročila sprejema g. Fr. Perko v Novem mestu (Rudolfswert).

Iz Ribnice na Dolenjskem. (Sv. misijon.) Veliko slovesnost smo obhajali pretečeni mesec v naši farni cerkvi; imeli smo namreč sv. misijon. Z velikim veseljem smo sprejeli te bogoljubne misijonarje. Po vseh cerkvah Ribniške dekanije šlo se je lepo vbrano zvonjenje, ko so gg. misijonarji prihajali v naš kraj. Misijon je trpel 12 dni. Mnogo ljudi je prišlo od vseh vetrov, poslušat besedo Božjo. Veliko zgubljenih in mlačnih duš bilo je spet pridobljenih za kraljestvo Božje. Spreobrnilo se je dosti takih, ki prej že več let niso bili pri spovedi. Zadnji dan šla je procesija po trgu in se je postavil pri cerkvi lep misijonski križ. —

Mi nismo bili tako srečni, da bi bili cesar naš kraj obiskali, pa praznovali smo šeststoletnico doma. Mnogo naših pa je šlo v Ljubljano gledat milega vladarja, in ti nam ne morejo dosti dopovedati, kako je bilo tam lepo.

Kaj dela politika.

Dne 7. avg. sošla sta se naš in nemški cesar Viljem v Ischlu. Naš minister zunanjih zadev grof Kalnoky dobil je od nemškega cesarja red črnega orla, najvišje prusko odlikovanje. Iz tega se sme sklepati, da je Bizmark z našooliko zadovoljen in da se našim nemškoliberalcem še ni posrečilo, nadražiti ga proti naši vladi. — Na Dunaji se prepirajo, ali bi obhajali spomin zmage nad Turki pred 200 leti ali ne. Ljudstvo to želi, nemški kričači pa nasprotujejo in kljubujejo s tem vladi. Ministerstvu bo pa menda vse eno, ali se ta godovnica praznuje ali ne. — Šumberčani še zmirom ne vejo, ali pridejo pod Kranjsko ali pod Hrvatsko. Kranjski poslanci menda sami niso edini v tem vprašanju. — Koroški deželni zbor se snide dne 4. septembra. — Z ministrom Konradom so slabo zadovoljni Slovenci in nemški katoliki. Slovenci so nevoljni, ker je odbil prošnjo za slovenske paralelke v Gorici, v Celji in Mariboru; nemški konservativci pa so nezadovoljni z ministrovim razglasom v zadevi polajšanja šolske dolžnosti. Oni pravijo, da ministrova naredba nikakor ne ustreza potrebam ljudstva, niti duhu postave, ki je bila letos s toliko težavo sklenjena v državnem zboru. — Slovani v češkem deželnem zboru postopajo čudovito zmerno in potrpežljivo, da bi potolažili nemško manjšino. Ta pa kakor razposajen in „scartljan“ otrok o spravi nič slišati noče.

Grof Šambór se počuti veliko bolje. — Na Francoskem so čedalje večje zmešnjave. Skazalo se je, da so bili mnogi republikanski poslanci od velikih železnic s 10 milijoni frankov podkupljeni. Zdaj je zbornica sklenila, da taki poslanci, ki so v zvezi z železnicami, ne smejo biti več voljeni. Številke tudi povedó, da je Francija letos veliko manj obrtnih izdelkov v tuje dežele prodala, ko prej; zdaj hočejo nemške delavce iz Pariza pregnati. Pri tem pa dela republikanska vlada veliko potratu in ima vedno večji primanjkljaj. Rothschildu pa je to prav, bolj ko se države pri njem zadolžijo, bolj jih ima v pesti in tem gotovejši so njegovi dohodki. Brez dela mu njegov veliki denarni kup iz samih „obresti“ vedno bolj narašča, in to brez vse nevarnosti, med tem ko bi sicer moral svoje obresti v nevarnih špekulacijah iskati in pri tem še mnogo skrbí imeti, delavnih ljudi plačevati itd. — Znani Culu-kralj Četevajo je bil ubit. Drug poglavar z imenom Usibepu se je nad njega vzdignil in si prilastil njegovo deželo. Če pa ni to kaka angleška štrana? — Črnogórska princezinja Zorka se je udala knezu Karadžordževiću. Vse je te misli, da je ta poroka obrnjena proti srbskemu kralju Milanu, katerega smrtni sovažniki so nasledniki „črnega Jurja“ od nekdanji bili. — Na Rumunskem se pripravljajo za vojsko. Ali proti Avstriji? — Anglež in Francoz se pikro gledata. Francozi hočejo nekaj divjaških dežel v Aziji in Afriki pod svojo oblast spraviti, Angleži pa hočejo vse za se pograbit, zato Francoze zavidajo.

Gospodarske stvari.

Kdaj je žito zrelo za žetev?

Še zmirom je veliko kmetov, ki prepozno žanjejo, ker mislijo, da je žito še le tedaj zrelo, kedar

so bilke suhe in zrnje v klasih že prav trdo. To pa ni tako. Zrno je že zrelo, da ima le moko v sebi, če je prav še mehka in mokrotna, tako da se zrno še lahko na nohtu prelomi. Le dokler je še mleko v zrnju, tako dolgo ni še zrelo; ko se je pa enkrat mleko v moko spremenilo, se sme žito že zrelo imenovati in požeti. Zrnje se potem že samo posuši in trdo postane. S prepozno žetvijo imajo kmetje trojno škodo: 1. Pride preveč dela vkup, ako žetev odlašajo; dostikrat vreme nagaja, da se snopje ne posuši in naredi se velika škoda; 2. prezrelo zrnje se rado posipa iz klasja in gre v zgubo; 3. tudi slama ni toliko vredna od prezrelega žita, ker je pretrda in prelesena, tedaj ni za krmo. Mlinarji in peki še pravijo, da je tudi moka od tacega žita boljši, ki ni preveč prezorelo. Ovsena slama ni za nič, če se oves zgodaj ne požanje in in prezori; to velja tudi o grahu in bobu. Za kmeta je tedaj na vse strani zuba, ako pusti žito predolgo stati in prezoreti. Toliko pa kmet že sam vé, da zelenega žita ne bo žel. Po „P. L.“

Pomoč zoper pasjo steklino.

Časnik „Standard“ piše, da je zdravnik Bouley iznašel zdravilo zoper pasjo steklino. To zdravilo je navadna reč: česno (Knoblauch). Nek portugalski zdravnik pravi, da je ozdravil že devet ljudi, ki so bili od steklih psov ugriznjeni, s česnom; drugi pa so mu umrli, ki jih je po starem kopitu ozdravil, namreč jim rane žgal z žarečim železom. S česnom se zdravi tako: Rana se izmije in potem s česnom, ki je na drobno razmečkan, podrgne in pomaže. Bolnik mora skozi devet dni same take jedi živati, ki so s česnom narejene in tudi nekako česnovno vodo piti.

Za poduk in kratek čas.

Cesar na Slovenskem.

b) v Ljubljani.

Iz Zidanega mosta v Ljubljano je šlo hitro. Omeniti je treba, da so bili na celej poti vsi gradovi, hiše, cerkve in kolodvori lepo okinčani. Ljudstvo je povsod privrelo h kolovozu. Pa dvorni vlak se ni ustavil drugje, ko v Litiji. Veliko ljudstva je tam pozdravilo cesarja, ogovoril pa jih je litijski župan g. Kobler, s katerim so se potem cesar v prijazen razgovor spustili.

Točno ob 5. uri dospeli so cesar v Ljubljano. Viša gospôda čakala je prihoda Nj. veličanstva na peronu, namreč gg. deželni predsednik Winkler, deželni glavar grof Thurn, mestni župan Grasselli, minister Taaffe in Falkenhayn, knezoškof Pogačar itd. Deželniglavar je pozdravil svetlega cesarja v nemškem, župan ljubljanski pa v slovenskem in nemškem jeziku. Hči barona Winklerja poklonila jim je lep šopek. Potem so cesar ogovorili mil. g. knezoškofa in več drugih gospodov. Ko pridejo pa med dvojno vrsto lepo oblečenih ljubljanskih deklet na sprednjo stran kolodvora, da jih ugleda brezštevilno ljudstvo, zagrmelo je tako „živio“-vpitje, kakor da bi se bil plaz utrgal na gori in med silnim bučenjem se valil v dolino. To navdušeno klicanje ni prenehalo od kolodvora noter do deželnega dvorca, ker na tej celej dolgej cesti stala je natlačena nešteta množica

ljudstva. Da je bilo mogoče z vozom naprej priti, postavljeni so bili na obeh straneh ceste „sokolovci“, ognjegasci iz Ljubljane, Kranja, Dolenjevsi, Loke itd., peveci, meščanske garde iz Novega mesta, Krškega, Kostanjevice in Metlike, veterani, dijaki, rokodelski pomočniki, turnerji itd.

Bela Ljubljana bila je tako okrašena z brezštevlnimi zastavami, grbi, cvetličjem in zelenjem, da je, kakor so tujei soglasno zatrjevali, daleč nadkrilila mnogo več in bogateji Gradec. Stari gospodje, ki so marsikje bili in marsikaj videli, rekli so, da take navdušenosti, takega tekmovanja, javno pokazati svojo verno udanost, niso še videli nikjer, kakor v Ljubljani.

Pred deželnim dvorcem čakali so na svitlega cesarja gg. knez Schönburg, knez Windischgrätz, vitez Schneid, grof Wurmbrand, grof Hohenwart ter barona Otto in Richard Apfaltrern, ter so se visokemu gostu, ko je došel, spoštljivo poklonili.

Na večer priredila se je velikanska baklja. Bilo je 1500 bakljašev, občinstva pa brez števila. Bakljenosci vstopili so se na kongresnem trgu v tri vrste, ter pevce in godce v sredo vzeli. Najprej so zapeli slovenski pevci od g. Vilharja nalašč v ta nanem zloženo slavnostno pesem. Ko je bila pesem končana, stopili so cesar milostljivo med pevce, segli skladatelju gosp. Vilharju v roko in rekli: „Jako lepa skladba; zahvalujem se Vam.“ Pevovodji g. Valenti so rekli: „Prav dobro se je pelo. Koliko je pevcev?“ Ko je g. Valenta na to vprašanje odgovoril, da je blizu 200 pevcev, obrnejo se cesar še k solistu gosp. Medenu ter rečejo: „Vi imate jako lep in močen glas. Zahvalujem se Vam.“ Za slovenskimi peli so še nemški pevci, in potem je svirala vojaška godba. „Živio“-klicanje bilo je gromovito, posamezni „hoch“-klici zgubili so se, kakor kaplja v morji. To je bilo v sredo 11. julija.

Drugi dan, v četrtek 12. julija, bila je ob osmih slovesna služba Božja v stolni cerkvi. Na poti v cerkev in iz cerkve pozdravljalo je zopet nagromadeno ljudstvo svojega vladarja z veselimi živio-klici.

Cesar so se po maši podali v deželni dvorec nazaj, ter so tam sprejemali razne deputacije, v prvi vrsti deželni zbor Kranjski, ki jim je izročil addresso ali pismo udanosti, potem č. duhovščino pod vodstvom g. knezoškofa Pogačarja, dvorne dostojanstvenike, častnike, oblastnike, prosilce iz dežele itd.

Opoldne je gospod poljedelski minister grof Falkenhayn odprl živinsko razstavo. Razstavljene na ogled in na prodaj bilo je mnogo lepe živine, ter poljedelskega orodja. Tu se je točilo Bizeljsko in Slapsko vino, Auerjevo, Kozlerjevo in Schreinerjevo pivo.

Ob treh so se cesar peljali v razstavo za kulturno-zgodovinske stvari in domačo obrtnijo, ki je bila prirejena v poslopji realke. V realki so cesar prašali, če se tudi nemški učenci učijo slovenskega jezika, ter so rekli, da je prav, ako se šolarji obeh jezikov učijo. Po ogledu razstave in šolskih sob podali so se svitli vladar v poljedelsko razstavo. Tu jih je čakalo na tisoče ljudstva ter jih o prihodu burno pozdravljalo. Cesar so si ogledali razstavljeno živino ter pokusili Kozlerjevega piva in rulandskega vina iz Slapske

šole, katerega so vrlo pohvalili. Tudi drugi gospodje, grof Taaffe, general Mondel, fem. baron Kuhn so pohvalili Slapsko vino.

Od tam so šli cesar v deželno bolnišnico. Ogovorili so več bolnikov. Končno so pohvalili vodstvo bolnišnice, da je vse v redu.

Zvečer je bila slovesna predstava v gledališču. Teliko odlične gospode ljubljansko gledališče menda še ni sprejelo pod svojo streho. Cesar, minister Taaffe in general Kuhn sedeli so v cesarski loži ter se zahvaljevali za prisrčne pozdrave odličnega občinstva. Preobširno bi bilo za naš list, popisati vse, kar se je v gledališču predstavljalo, pelo in govorilo.

Med tem, ko je bila gospoda v gledališču zbrana, prižigale so se luči po celem Ljubljani. Ko so gospodje stopili iz gledališča, bili so kar omamljeni, kajti mesto je bliščelo v neštivilnih lučicah in vsa „Zvezda“ žarila je od tisočerihih lampijonov, bengaličnega ognja, transparentov, napisov. Bil je čaroben, prelep pogled, da so ljudje kar zamaknjeni stali in gledali. Ljudi je bilo toliko po ulicah, da se ni moglo naprej. Pravijo, da je bilo več ko 50.000 tujcev v Ljubljani, in če pridenemo k tem še 25.000 Ljubljancanov, od katerih jih je najmanj 18.000 na ulicah bilo, zamoremo si misliti, koliko je bilo tu ljudstva nakopičenega. Razsvitljava mesta bila je tako lepa, da ostane vsem nepozabljiva. Cesar so pustili mestnega župana pred se poklicati in mu izrekli svojo Najvišjo zadovoljnost.

Lepo je bilo v Gradcu, še lepše v Mariboru; pa vse ni bilo nič proti Ljubljani.

Smešničar.

Mlada hči perice prašala je svojo mater: „Mama, vi zmirom za druge ženske perete; zakaj pa druge nikoli ne perejo za vas?“

Kaj je novega križem sveta?

* Vreme se je spet lepo naredilo, hvala Bogu, in bo morda tudi druga letina dobra. — V Gumiču v Labudski dolini je zidar Luigi tako nesrečno padel, da se je do smrti pobil. — Tisti tat, ki je po Vrbskem jezeru iz ribnjakov ribe kradel, je že zaprt. — Borštinar Moser se je ravsval z nekim divjim lovcem, zadnjemu se puška sproži in Moser je hudo ranjen. — Pri Pliberce se je nek 5 leten otrok zgubil v gozdu, ko so otroci jagode brali. Našli so ga še le čez 14 dni, pa — mrtvega! — V Bleiberskem rudniku je padel kamen rudarju Schmidu na glavo in ga ubil. — Pasji kontumac je razglašen v občinah Gospa Sveta, Karnski Grad in Sv. Tomaž pri Celovcu. — Pokopan je bil v Celovcu pretekli mesec general Josip Mayrhofer pl. Grünbühel, zvest katoličan in Avstrijan. Imel je mnogo avstrijskih in ruskih redov, bil ud mnogih družeb. R. i. p. — Gosp. vladni tajnik Rudolf Praxmarer postal je okrajni glavar v Št. Vidu.

* „Kresa“ štev. 7. prinaša sledeče gradivo: „Luteranci“ (Kodrov roman, nadaljevanje); „Milko Vogrin“ (dr. Stojan, nadaljevanje); Indijske pripovedke (K. Glaser); Bosenske zanogetke (R. Perušek); Črtice o štajerskih Podravicah (dr. Jože Pajek); Jarnikova zapuščina (J. Scheinigg); Prešernova

zarujevala devičica (dr. Sket); Gesla Habsburških cesarjev (dr. F. Simonič); več pesmij in slovstvene novice. Prijateljem narodnega življenja in mišljenja v Slovencih bo posebno ugajal dr. Pajkov spis o štajerskih Podravcih.

* Toča je hudo potolkla pridelke in vinograde med Šmarjem in Slatino. — Več kmetov, ki so se v Brežicah uprli komisiji zoper trtno uš, pripeljali so uklenjenih v celjsko ječo. — Pri občinskih volitvah v Št. Pavlu je propal nemško-liberalen baron Hackelberg ter je izvoljen za župana naroden slovenski kmet. — Uradna „Grazer Zeitung“ je pisala, da sta na Slovenskem Štajerskem samo dva uradnika slovenščine nezmožna. Nasproti temu pa našteva „Slov. Gospodar“ celo vrsto uradnikov na spodnjem Štajerskem, ki prav nič slovensko ne znajo; takih pa, ki bi znali slovensko dobro pisati in brati, skoraj nič ni! — Toča je nadalje pobila okoli Laškega trga, v Lipovci in Rakovci. — Slovenski profesor g. Ambrož je prestavljen iz Maribora v Kočevje; v Maribor pa pride neki Nemec iz Šlezije. Čudimo se, kako je bilo to mogoče — pod Taaffejem! Radovedni smo, kaj porečejo na to slovenski poslanci.

* Za kateheta na viši gimnaziji ljubljanski imenovani so č. g. dr. Janez Svetina. — V malih šolah v Ljubljani se bo odslej slovensko podučevalo. Tako je dovolil kranjski deželni šolski svet. Za nemške šolarje se bo naredila posebna šola. — Nemški turnerji v Ljubljani se zadnje čase grdo obnašajo. Radi bi menda napravili kako rabuko, da bi č. g. barona Winklerja iz dežele spravili. Slovenci jim pa ne grejo na limance. — Za živinska napajališča na Kranjskem dala je vlada 1000 gold. podpore. — Gospod trgovec Franc Omersa v Kranji je dal 1000 gold. za mestne uboge v spomin bivanja cesarja na Kranjskem. — Stavbe na koléh našli so tik botaničnega vrta v Ljubljani.

* Za ravnatelja deškega semenišča v Trstu imenovani so č. g. prof. Ivan Legat, iskren slovenski domoljub. Živio! — Prošnjo deželnega odbora za slovensko-italijanske srednje šole je ministerstvo nauka odbilo! — V Trstu so mornarski vojaki slovesno praznovali spomin morske bitke pri Lisi. — Tramway iz Trsta v Vipavo mislijo vendar le narediti. — Tržaški „Sokol“ napravil je zadnji izlet v Riemanje. — Vrli rodoljub č. g. Kociper je prestavljen iz Brezovice v Lanišče. Namesto njega bil je izvoljen za predsednika Brezoviške čitalnice g. Kastelec. — Toča je naredila veliko škode v Brezovici, Slopah, Artvižah, Rožicah in na Gradišici. — 25. julija pa je toča popolnoma popolnoma pobila Pliskovec, Krajno vas, Skopo, Dobravlje, Malo Brdo, Utovlje, Štorje Kazle in Avber. Ubogi Kraševci! — Za cerkev v Šebreljah so svitli cesar darovali 300 gold. — 26. avg. prične se v Tolminu sv. misijon. — „Sveta gora pri Gorici“ imenuje se nova knjižica, ki jo je spisal č. gosp. A. Črv, duhovnik na sv. Gori, in v kateri je popisana zgodovina te slavne Božje poti. — Gosp. grof Coronini je imenovan za deželnega glavarja na Goriškem, dr. Tonkli za njegovega namestnika.

* Na Dunaji so zelo hudi na mestni zbor, ker noče dovoliti, da bi se slovesno praznoval 200 letni spomin na veliko zmago, ko so bili Turki pred Dunajem pobiti s pomočjo poljskega kralja Šobieskega. — V Briksleku na Tirolskem pred-

stavljajo kmetje v gledišnih igrah Kristusovo trpljenje. Na tisoče ljudi prihaja od vseh vetrov te igre gledat. — Srbski rodoljubi so prenesli kosti srbskega pesnika Radičevića iz Dunaja v Karlovce. — V Hütteldorfu pri Dunaji se je podrl most, ko je ravno mnogo ljudi čez njega šlo. 30 ljudi je padlo z mostom v globočino, pa k sreči nobeden ni težko ranjen. — Med Šabcem in Mitrovico naredil se bo nov velik most čez Savo. Naša in srbska država boste vsaka polovico stroškov nosili. — Naši vojaki bodo odslej dobivali drugačen kruh, ne več sedanjega trdega „komisa“. — Mesca rožnika (junija) se je na Dunaji 20 ljudi samovoljno umorilo, 6 se jih je obesilo, 5 jih je v vodo skočilo, štirje so se ustrelili, trije so skočili v globočino, eden si je žile prerezal in ena ženska se je zastrupila. Od novega leta do konca junija bilo je na Dunaji 140 samomorov! — Pod našim cesarjem živi 39 milijonov ljudi, namreč 1.200.000 v Bosni, 15.642.000 na Ogerskem in Hrovaškem, 22.144.244 pa v drugih deželah. Po narodnosti je 10 milijonov Nemcev in judov, 6 milj. Madjarov, 7 milj. Čehov in Slovakov, 4 milj. Srbohrvatov, 2 1/2 milj. Rumuncev, 3 milj. Poljakov, 3 milj. Rusinov, 1 milj. Slovencev, 680.000 Lahov. Katoliških kristjanov je 30 milj., starovercev čez 3 milj., judov 1.640.000, luterancev 3 1/2 milijone.

* Otroci imajo svojega angelja varha: V Dürckheimu na Bavarskem se je hiša posula. Iskali so v razvalinah troje otrok, ki so bili v eni postelji skupaj spali. Nobeden ni mislil, da se bodo otroci še živi našli. Pa en brun se je tako postavil, da je branil otroško posteljo in dobili so pod njim vse tri otroke žive in zdrave. — Zadnjič smo povedali, kako se je potopila ladija „Daphne“. Zdaj so jo vzdignili in našli v njej 124 mrtičev. — Turki pravijo, da se je prerok Mohamed nekomu prikazal in mu povedal, da bo kmalo konec sveta. Solnce bo vzhajalo na večerni strani, namesto na jutrovej, naredila se bo strašna zmešnjava po celem svetu, kterege bo potem kmalo konec. — V Egiptu še zmirom kolera hudo razsaja. V glavnem mestu Kajiri umrje vsak dan do 400 ljudi. Vse dežele so v velikem strahu, da bi se kolera k njim ne zatrosila iz Egipta; zato se preiskujejo in prekajajo vse barke, ki iz tistih krajev pridejo. — Pri Tomsku v Sibiriji padala je tako debela toča, kakor gosja jajca. Dve ženski in mnogo živine je ta toča ubila. — V Brinsku pri Strasburgu živi ženica, ki je že 113 let stara. — Veliki samostan na otoku San Lazaro pri Venetkah je pogorel. Veliko, slavno in starodavno knjižnico so k sreči rešili. — V Krasnem Selu na Ruskem je strela udarila v hlev in ubila 16 konj. — Špansko kraljestvo šteje 24 1/2 milijonov duš, in sicer na Španskem 16 1/2 milj., po otokih v Aziji in Ameriki pa 8 milijonov. Največa mesta so: Madrid s 500.000 preb., Barcelona s 249.000, Valencia s 143.000, Sevilja s 134.000, Malaga s 116.000, Murcia s 92.000, Saragosa s 84.000, Palma s 58.000 in Valadolid s 52.000 prebivalci. — V Luganskem jezeru je sedem ljudi utonilo. Vozili so se v vihnem vremenu po jezeru, veter je čoln prekucnil in nesrečneži so našli smrt v valovih. — V mestu Baltimore v Ameriki se je podrl nasip pri morji in utonilo je 70 ljudi. — Na Kitajskem so pogani veliko kristjanov pomorili. — Hud vihar je razsajal v deželi Wisconsin v Ameriki. 60 ljudi je mrtvih, 100 ranjenih. Veter je prekucnil tudi

železniški vlak, v katerem je bilo 34 potnikov. — Na celem svetu je 212 milijonov ljudi katoliške vere, 124 milj. protestantov, 7 milj. judov, 84 milj. pravoslavni ali starovercev, 200 milijonov turške vere; vsi drugi so hajdi ali pogani, ki častijo po več bogov. — Neki čolnar La Plac je našel biser, ki je dober palec debel. Za ta biser hoče imeti pet milijonov goldinarjev ter hodi po velikih mestih, da bi ga prodal. — Največ tiskarno na svetu ima gospod Waterlov v Londonu. V njej dela 3500 ljudi pri 338 mašinah. Delavcem se izplača vsaki teden okoli 50.000 gold. plače. — V mestu Semenov na Ruskem je pogorelo 180 hiš. — V Turinu je umrl general Persano, ki je bil v morskimi bitki pri Lisi od naših tepen. — V Ameriki padel je cel vlak v vodo. Mrtvih je 140 ljudi. — Utonil je slavnj plavec Webb v Niagarskem vodopadu.

* Velika nesreča prigodila se je na otoku Ischia na Laškem. Prišel je tako grozen potres, da so se skor vse hiše podrle in posule pod seboj svoje prebivalce. Mesto Casamicciola (Kazamičola) je popolnem podrt, več ko 2000 mrličev so našli samo v tem mestu. Posute so pa tudi druge vasi po otoku. Število vseh mrtvih se ceni na 4000 do 5000. Nekatere so še žive našli pod razvalinami. Neko družino našli so še vso zdravo v kleti (kevdru). Hiša se je namreč podrla, pa klet je ostala cela; ko so kamenje odvalili, slišali so jokanje in vpitje, ter so ljudi rešili. Mnogo ljudi je od straha zno-relo. Zdaj vse hiti na pomoč, kaj ko mrtvih ni moč obuditi! Ker je toliko mrličev, ne morejo jih na enkrat pokopati, in že gre od njih tak smrad, da se je bati kake bolezni. Čujmo tedaj, ker ne vemo, kdaj nas Gospod pokliče!

* Velik shod hočejo napraviti zdaj tudi cigani; in sicer v Utiki države Novi Jork v Ameriki. Povabljeni so vsi ameriški cigani, da se zberejo okoli svoje kraljice, ki je zdaj 76 let stara ter ima svoj dvor in 60 strežnikov blizu Filadelfije.

* Pravda zoper tiste jude, ki so bili obdolženi, da so na Ogerskem krščansko deklico umorili in njeno kri polovili za svoje verske obrede, je vendar enkrat končana. Zaslišanih je bilo mnogo, mnogo prič. Čudno pa je, da se priče kar nič ne vjemajo, ene trdijo „belo“, druge „črno“. Judi vpijejo, da so tiste priče podkupljene ali pa strahovane, ki zoper nje pričajo, kristjani pa judom očitajo, da so veliko prič podkupili. Gotovo pa je to, da so neko mrtvo žensko več dni po reki Tisi vlačili in da je imela na sebi obleko umorjene deklice. Mati dekleta in drugi ljudje trdijo, da to ni bila umorjena deklica. Judje pravijo, da je bila prava in da je tedaj zgubljena deklica v vodo skočila. Vprašanje pa je: Če je deklica res mislila v vodo skočiti, zakaj tega ni doma storila, zakaj je šla tako daleč po smrt? Vse zatožene spoznala je sodnija nekrive.

Duhovniške zadeve v Krški škofiji.

Oskrbništvo Št. Vidske dekanije izročilo se je č. g. župniku D. Thalhhammerju. Imenovani so: č. g. Matija Ambrož, župnik v Svečah, za župnika v Kapli pri Dravi; č. g. Jožef Fric, ekspozit v Žrelec, za župnika v Št. Mohoru; č. g. Jožef Ganglmayr, mestni kaplan v Št. Vidu,

za provizorja ravno tam. Umrli so: dne 1. avg. č. g. Anton Huber, častni korar, dekan in mestni župnik v Št. Vidu; 2. avg. č. g. Alojzij Khul, knezošk. svetovalec, kanonik; in č. g. Jožef Grath, vpokojeni župnik. Naj v miru počivajo!

Sprememba stanovanja.

P. n. častiti duhovščini naznanjam, da sem se preselila v hišo Höffererjeve gostilne „Erzherzog Johann“ na Starem trgu. Zahvalim se za dosedajno zaupanje in prosim še nadaljnjih naročil na kolarje in barete.

Z visokim spoštovanjem

Marija Schorn.

Loterijske srečke

Gradec 44 63 89 19 68

Trst 54 88 41 28 32

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Piberk	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica . . .	3 75	3 90	3 65	3 66	—	—	—	—	3 75	3 80	3 66	—	—	—	—	—
Rž	2 56	2 50	2 55	2 74	—	—	—	—	2 50	2 80	2 72	—	—	—	—	—
Ječmen . . .	2 42	—	2 55	2 44	—	—	—	—	2 50	2 60	2 28	—	—	—	—	—
Ajda	2 68	2 60	2 45	2 68	—	—	—	—	2 50	3 —	2 59	—	—	—	—	—
Oves	1 56	1 40	1 55	1 58	—	—	—	—	1 65	1 80	1 56	—	—	—	—	—
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ber	5 24	—	—	5 24	—	—	—	—	—	5 70	5 41	—	—	—	—	—
Turšica . . .	2 63	3 20	2 50	2 80	—	—	—	—	2 80	2 90	2 59	—	—	—	—	—
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fizol bel . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rudeč . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Na mernike (80 litrov) se plača v Celovci: pšenica po 6 gld. 50 kr., rež 4 gld. 25 kr., oves 2 gld. 50 kr., ječmen 4 gld. — kr., turšica 4 gld. 15 kr., hajda 4 gld. 20 kr., ber (kaša) 8 gld. 60 kr., krompir 1 gld. 40 kr. Letina se še povsod koj hvali. Na Ogerskem, Srbskem in Rumunskem, kjer se toliko žita pridela, imeli so dobro žetev, vendar nekaj slabšo ko lani, ker lani so imeli posebno dobro letino. Tudi vino lepo kaže in če bo jeseni lepo vreme, pričakovati je letos prav dobre kapljice. Cene lanskega vina že padajo. V naših krajih je zgodni krompir prav dober in lep, tudi turšica lepo stoji, da je kaj. Reži in pšenici sta škodovala mráz in suša, klasje je bolj revno, slama kratka, zrno je pa dobro. Oves in ječmen sta se pa bojda slabo obnesla. Na travnikih je črv dosti škode naredil. Krme bo malo. Meso se draži. V Celovci je goveje meso kilo po 50—54 kr., telečje in svinjsko po 70 kr., suha svinjina 90 kr., speh 82 kr., mast 88 kr., maslo 1 gld. 10 kr., puter 1 gld. Drva po 85 do 1 gld. 10 kr. kvadr. meter. Seno 1 gld. do 1 gld. 20 kr. star cent.